N:o 10. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6,) 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 15 Maj 1889. | Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre. Annonspris: 10 öre petitraden. Bilaga 1: 80 öre. | Årg. 9.

Mathilda Gelhaar.

Nya generationer ha intagit det af den tredje Gustaf åt de fosterländska sånggudinnorna helgade templet sedan på dess scen lyste den konstellation, hvari Jenny Lind strålade såsom en stjerna af första storleken. Bland stjernorna i densamma glänste då den nyligen hädangångna konstnärinna, hvars bild från äldre dagar vi här meddela. Få äro väl de som nu minnas den intagande, konstnärligt framstående sångerskan från tiden för hennes glansperiod på vår operascen, en och annan tör väl dock ha i minne hennes afsked från densamma såsom Rosina i »Barberaren» den 21 juni 1860. Trettio år äro sedan dess förflutna, och hon kunde då se tillbaka på en trettioårig framgångsrik konstnärsbana, från sin första debut på denna scen den 24 november 1828. För länge sedan har hon alltså upphört att verka i konstens tjenst och sedan lefvat i hemmets stilla verld. Men då förhänget faller efter sista akten af en konstnärs lif, kalla vi fram minnena af det förflutna för att hylla den konstnärliga förtjensten, och hvilket offentligt organ har dertill större skäl vid detta tillfälle än Sv. Musiktidning, som ock här ofvan visar konsttemplet, der våra lyriska artister offra sina krafter åt konsten och skörda sina lagrar. Många skulle väl på detta blad ha velat skåda bilden af Mathilda Gelhaar från forna dagar i några af hennes bästa roler, såsom Adina, Betly, Rosina etc., men hennes sceniska verksamhet inträffade på en annan tid än den vi lefva uti, då den yngsta debutanten såväl som den äldsta primadonnan presenteras och exponeras i hvarje sin rol in effigie uti hvartannat butikfönster. I kgl. teaterns foyer kan man emellertid få se den nyss bortgångna konstnärinnans bild från yngre dagar. — Vid den kortfattade lefnadsteckning öfver henne, som vi nu gå att meddela, begagna vi oss hufvudsakligen af Fr. Hedbergs karakteristiker öfver svenska operasångare.

Mathilda Fredrika Gelhaar, dotter af oboisten i hofkapellet, C. F. Ficker och Johanna Charlotta Widerberg, föddes den 3 sept. 1814. Liksom den yngre systern Charlotta, sedan gift med N. W. Almlöf, började hon tidigt att uppträda på scenen; de hade nämligen på mödernet teaterpåbrå, som ledde deras håg dit. Mathilda antogs som elev vid kgl. teatern d. 26 jan. 1828 och debuterade, som vi sett, samma år i enaktsdramen »Testamentet» af Kotzebue. I vår nekrolog öfver Jenny Lind nämnde vi, att de båda systrarna Ficker jemte henne och Fanny Westerdahl (sed. fru Hjortsberg) voro inackorderade i fru Fellborgs helpension, detta vid tiden för Mathilda Fickers debut, som inträffade två år före Jenny Linds. Liksom denna fick hon sin första sångundervisning af operans förste sångmästare, Craelius, och sedan af hofsångaren J. A. Berg. Hennes första sångrol var Annette i komedien »Lilla matrosen» med musik af Gaveaux. Hon egnade sig derpå helt och hållet åt lyriska scenen, hvilken hon sedan tillhörde från 1834 ända till 1 juli 1858, ehuru hon flere år förut allt mer och mer sällan syntes och hördes å scenen.

Mathilda Gelhaar.

Hos dem som ännu minnes fru Gelhaar står hågkomsten qvar af en särdeles behaglig qvinlig företeelse, som visserligen aldrig hade några bålstora medel att förfoga öfver, men som i stället väl och samvetsgrannt utvecklat dem hon egde och derigenom blifvit en prydnad för den teater hon hade att tacka för sin sceniska uppfostran. Det var någonting af Cendrillon-Frösslind i hennes uppträdande sade de som mindes det ovanliga uppseende denna väckte före början af tjugutalet; det var samma omedvetna behag,

samma naivitet, här kanske tillsatta med en dosis minauderi, en liten medveten behagsjuka, som icke illa klädde den skälmska Rosina, naturbarnet Betli och den vid galanteriets finaste blomsterspråk uppfostrade Margareta af Valois — sådan hon framställes i Scribes text till »Hugenotterna». Hennes Adina, den koketta arrendatorskan i »Kärleksdrycken», var dock den af hennes framställningar, i hvilken hon vann det mesta bifallet och längst bibehöll sig i publikens ynnest. När denna Donizettis glada och lifliga operabuffa den 12 okt. 1840 för första gången gick öfver den svenska scenen, tillvann den sig genast ett jublande bifall, och då den tjugusexåriga sångerskan, som tillika med Günther-Nemorino, Dannström-Belcor och Belletti-Dulcamara utförde densamma, kunde med godt samvete taga åt sig en ansenlig del af det allmänna bifallet.

Hennes röst var, som redan är sagdt, icke stor, men den var särdeles böjlig, mjuk och välklingande och så väl skolad, att hon utan ansträngning kunde som en lek drilla fram det svåraste koloraturparti, och en sak, som der vid lag icke är det minst vigtiga: hon kunde utföra detta med det mest behagliga leende och utan de ofta vanställande grimaser, hvarmed så mången sångerska annars beledsagar de djerfva böjningarna, och som ohjelpligt förstör intrycket af situationen och känslostämningen för ögonblicket, i det åskådarens illusion såras och förstöres derför att han ser ansträngningarna under masken.

Adinas bekanta kavatina:

»Några halft förstulna blickar
Dem en ungersven man skickar,
Några miner, ömma ljufva,
Lätt förmå att honom kufva, etc.,

med hvilket skalkaktigt behag, med hvilken lätt och lekande betoning sjöngs den ej af Mathilda Gelhaar! och när hon sedan med handen skälmaktigt tryckt mot hjertat qvittrade:

»Ty min blick är kärleksdrycken
Och receptet har jag här!»

så trodde man henne obetingadt, och illusionen hos den förtjuste åskådaren var fullständig.

En annan af hennes roler var Annas i »Friskytten», och äfven i denna inlade hon det glada skalkaktiga behag, som var henne medfödt, och som alltid stod henne till buds. Hon var icke mångsidig, det är sant, men inom det område som hon beherskade, det naiva, det glada och graciösa, var hon en god och särdeles användbar samt äfven mycket använd artist, som derför inlagt stora förtjenster om vår lyriska scen.

Förutom ofvannämnda roler dem hon utfört, kunna vi anföra Isabella i »Robert», Camilla i »Zampa», Zerlina i »Don Juan» och i »Fra Diavolo», Isabella i »Duellen», Clorinda i »Cendrillon», Clara i »Fiskarstugan» m. fl. mindre partier.

Mathilda Ficker ingick den 10 okt. 1836 äktenskap med oboisten i hofkapellet F. O. Gelhaar, som före henne afled i jan. 1886. Af deras barn lefva ännu en son och två döttrar, af hvilka den äldsta, Wilhelmina, länge var en prydnad för vår lyriska scen och den yngsta, hon likasom den äldre systern gift, äfven gjort sig känd såsom en behaglig sångerska då hon biträdt vid offentliga konserter. År 1837 utnämndes Mathilda Gelhaar till hofsångerska och var i egenskap af sådan ofta inbjuden till Carl XIV Johans hof.

Såsom vi nämnde i föregående nummer, slutade hon sina dagar härstädes den 24 sistlidne april.

Teaterfrågan löst.

Till allmän fägnad för konstens och bildningens vänner i vårt land har denna svårlösta fråga afgjorts genom riksdagens bifall till k. m:ts proposition i ämnet och i enlighet med statsutskottets förslag, hvarigenom det bekanta byggnadskonsortiets förslag blifvit antaget. Andra kammarens bifall härtill gafs d. 4 d:s med 123 röster mot 86; första kammarens fyra dagar senare utan votering; vi ha i föregående nummer redogjort för sjelfva förslaget. Debatten i 1:sta kammaren var helt kort. Hr Forssell, som började densamma, yrkade endast borttagandet af vilkoret att full säkerhet skulle finnas att teaterverksamheten ej komme att bedrifvas för statens räkning innan kontrakt undertecknades med konsortiet, ett vilkor som han ansåg omöjligt att uppfylla. Herr Reutersvärd instämde häri men ansåg tillika att frågans fall för det vilkorets skull ej borde riskeras. Hr Ehrenheim visade att vilkoret alls icke är så omöjligt, och då finansministern tillkännagaf, att han ej fann hinder för att tillstyka k. m:ts bifall till riksdagens beslut, om det utföll enligt statsutskottets hemställan, var kammarens beslut gifvet. — I andra kammaren hade herr N. Petersson i Runtorp reserverat sig och yrkade för närvarande afslag på utskottets hemställan. Han fann frågan nu blott framkommen i halft skick till riksdagen. »Byggnadsfrågan hade goda utsigter, men hvem skulle bli principal för teaterverksamheten? Riksdagen vill ej ha teatern som statsinstitution, men här är detta ställdt på framtiden. Skall det fortfarande vara en kgl. opera, ja då vilja vi se principalen». En stor opera trodde han ej kunde bära sig i Sverige; man borde vänta ett år tills frågan om principalen är utredd! En liten god opera kan gå i hop men då är nog med en ombyggnad. Med honom instämde hr Jansson i Krakerud. Han hade varit och sett »Vermländingare» och haft glädje af det men kunde omöjligt finna att folket i landsorten bort bekosta detta hans nöje. »Jag hade roligt och då borde jag sjelf betala». Hrr Lyttkens och Björkman påstodo att det är få anslag som väcka sådan motvilja hos folket på landsbygden» som teateranslaget; röstade för rent afslag. Till samma beslut kommo hrr Ollas A. Erikson, Truedsson, Jönsson i Mårarp, Andersson i Löfhult, Göransson, Bruse, Tysk, Larsson i Berga, Petersson i Brystorp, O. Erickson i Bjersberg, Svensson i Rydaholm m. fl. Hr Nilsson i Kägla, klagade att man nu vill upprifva fjolbeslutet, »som gjorde oss qvitt teatern. Stockholm må underhålla sin teater sjelf». För teaterns bästa talade som vanligt med värme och öfvertygande skäl hrr Billing och Nyström. Bifall till förslaget yrkades äfven af A. Petersson i Hasselstad, som påpekade att det nu ej var fråga att göra teatern till statsinstituion utan blott att lemna årsbidrag, hr A. P. Danielson som ansåg detta förslag vara det billigaste sätt hvarpå man för närvarande kan komma från saken. Till och med kyrkoh. Redelius — som vid förra riksdagen motionerade om teateranslagets upphäfvande — gaf nu sin röst åt bifall till utskottsförslaget. Ännu ett par märkligare anföranden här må relateras. Hr Billing vände sig mot de »absolut rena», yttrande: »Det s. k. folket bakom deras rygg känna de ej; kanske nästa generation tänker annorlunda. Tusentals menniskor hemta sin hufvudsakliga bildning från pressen och teatrarne; detta är ett faktum, och det är kortsynt att bara tänka på hur man tycker det borde vara. Mönsterteatrarne böra derför vara betryggande för samhällets rena utveckling. Kgl. m:t. riksdagen, stadsfullmäktige och allmänheten måste alla vara med för en lycklig lösning; de äro det i föreliggande förslag. Sällan eller aldrig har riksdagen fått så goda garantier». Herr Jönsson i Måsarp yttrade till genmäle mot hr Billing: »jag medger gerna att vi kunna behöfva upplysning. Men kan det vara en utmärkt bildningsanstalt, som måste stängas, då en furstlig person dör? Man borde ju då ej ge lustspel, men sorgespel voro passande. Teatern kallas ju också ett spektakel i tidningarne och inställes när en af spektakelmakarne är sjuk». — Oppositionen mot bifallet är verkligen »ett spektakel» men mera »sorgspel» än »lustspel» då man nu och flere gånger förut sett huru skeft teaterantagonisterna döma i en fråga, hvars verkliga vigt och betydelse de uppenbart visa sig icke begripa. Det af så många återupptagna argumentet att »folket på landsbygden» har motvilja mot teatern är både falskt och enfaldigt. Falskt, emedan den bildade delen af folket på landsbygden (om de ej tillhöra pietisterna) bestämdt icke är emot understödjandet af landets första scen, och enfaldigt i det afseende, att man vill göra

anspråk på att de obildade skola tillerkännas kompetens att döma om nyttan och behöfligheten af en konstinstitution såsom den i fråga varande. Anslagssumman är för öfrigt en atom i budgeten, som aldrig kan betunga folket, det är längesedan påvisadt.

Ett yttrande af finansministern v. Essen under debatten i andra kammaren har väckt vår uppmärksamhet. Han yttrade sig nämligen sålunda: »Gent emot den rena ståndpunkten att i ett kristet samhälle teatern ej bör drifvas, kunna inga skäl gifvas. Men i alla civiliserade länder drifves dock teater». Vi deremot anse att man har *allt skäl* för det påståendet (gent emot pietisterna) att teatern långt ifrån att stå i strid med religionen, just vid sidan af denna såsom verksamhetsfält för en skön konst fyller uppgiften att höja samhällets allsidiga och högre bildning samt inverkar förädlande på dess medlemmar. Det är ock derför vi med glädje helsa den nu omsider åstadkomna lyckliga lösningen af teaterfrågan, och detta i enlighet med de åsigter vi alltid förfäktat.

Om Musikanalys.

Det är en känd sak, att den utöfvande konstnären, för att hans utbildning skall anses fulländad, äfven bör ega teoretiska insigter, som motsvara tonsättningsstudier, ty förmågan att förstå och kunna intränga i den komposition, som skall utföras, kan icke ernås genom blotta mekaniska studier. Musikundervisningen i vårt land synes likväl föga hafva tagit intryck af detta förhållande, ty den teoretiska underbyggnad, som vanligen bestås, är i allmänhet så knapp, att den i de flesta fall inskränker sig till ett blindt förtroende till de andliga naturgåfvornas sjelfutveckling. Ehuru det visserligen är sant, att harmonistudier idkats — till och med stundom af personer, som endast öfva musik för sitt nöjes skull — har dock det omständliga, för den blifvande kompositören mera lämpade arbetssättet oftast lagt hinder i vägen för att dessa teoretiska studier kunnat fullföljas till en sådan grad, att den studerande hunnit få någon kunskap om musikalisk formbildning och rytmik. Kännedom om dessa saker är likväl vid allt utöfvande af musik af större vigt, än kunskapen om stämföring och sättet att sammanbinda ackorden med hvarandra för tonsättningsändamål, ty konsten att frasera beror af musikens allmänna konstruktion, men ej af enskilda ackords förhållande till hvarandra.

En fullständig teoretisk underbyggnad har derför vanligen ansetts vara alltför dyrköpt, ehuru man aldrig förnekat det värde, som sådana kunskaper ega för hvarje vän och idkare af musikalisk konst.

Med hänsyn härtill har man på senare tider i stället börjat använda *Musikanalys* med ändamål att på denna väg lättare kunna bibringa den musikövfvande nödvändig kunskap om ackord, modulation, rytmisk formbildning och betoning m. m. vid alla sådana fall, der några ovanliga kompositionsanlag icke varit tillstädes, eller der några egentliga tonsättningsöfningar icke ansetts böra ifrågakomma. På analytisk väg kan sålunda t. ex. redan den minderåriga pianoeleven bibringas god kunskap om de vanligaste ackord, som ackompagnera en enkel melodi. Han kan på grund af den närmare slägtskapen mellan vissa tonarter läras att på förhand nämna upp de allmännaste ackord, som kunna väntas förekomma i det stycke han skall inöfva. Han kan få en lefvande föreställning om de tonarter, i hvilka musiken rör sig, om han, sedan läraren rytmiserat stycket, får till uppgift att anteckna den i hvarje rytm förherrskande tonarten. Ett sådant arbete måste göra honom mera musikalisk än fingerstudier och ett mekaniskt inöfvande af en mängd stycken, hvilkas musikaliska innehåll han aldrig fått lära sig begripa.

Liksom vid vanliga tonsättningsstudier läran om rytm och melodiens konstruktion följer näst efter ackordstudierna, på samma sätt bör *den rytmiska analysen* efterträda den *harmoniska* och användas för att meddela den mognare eleven sådan teoretisk insigt om musikens naturliga former, att han lär sig att frasera och artikulera den rätt. Pianomusiken lämpar sig bäst för rytmisk analys och påkallar äfven särskildt sådan analys på grund af den föråldrade och oftast missledande bågbeteckningen. Den nyare rytmiska vetenskapen framträder här med en sjelfständig terminologi, hvars användande icke allenast medgifver ett skarpt begränsande af de naturliga former, hvilka all musik tillfölje af en inre attraktiv kraft för den öfvade blicken nästan sjelfmant antager, utan den rätta tillämpningen af denna terminologi klarlägger äfven lagarne för rytmens betoning och uppenbarar på ett särskildt för exekutören praktiskt sätt den allmänna dominerande verkan, som rytmen utöfvar vid allt musikföredrag, samt lemnar tillfälle till en ganska fullständig inblick i en kompositions byggnad. Den rytmiska analysen af ett musikverk erbjuder för öfrigt tillfälle till så många öfverraskande rön, att den förutom sin obestridliga nytta äfven ansetts utgöra ett i hög grad intresseväckande studium för både ung och gammal, vare sig detta studium idkas enbart eller i förening med öfning på något instrument. De rytmisk-analytiska studierna böra dock hälst idkas i samband med *diktamensöfningar*, ty medelst detta berömda metodiska förfaringssätt kan en lefvande kunskap om såväl sjelfva rytmen som dess regelrätta betoning lättast förvärfvas.

Både diktamensmetoden och den rytmisk-analytiska metoden hvila för öfrigt på en och samma grund d. v. s. den moderna rytmiska vetenskapen. De synas derför helt naturligt böra sammanföras till ett enda teoretiskt ämne. Båda afse också i främsta rummet exekutörens andligt musikaliska utveckling, och båda ämnena sammanförda erbjuda samma intellektuella näring som de sjelfständiga tonsättningsstudierna, utan att dock kräfva den skapande fantasi, som för tonsättningsändamål måste finnas medfödd. —*n.*

August Södermans manuskriptsamling.

Anteckningar af *A. L.*

89. Richard III i skiss. — Af skissen finnes blott några takter. Deremot ha vi fått mottaga de af Söderman egenhändigt för Sv. Familjejournalen skrifna pianoarrangemangen till de tre praktfulla och karakteristiska marcherna (Sorgmarsch, Hyllningsmarsch, Krigsmarsch), hvilka först trycktes därstädes och sedan utgåfvos af Huss & Beer för både två och fyra händer (1883). Dessa manuskript äro daterade febr.—mars 1873. Pjesen gafs redan i december året förut, och pressen klandrade då skarpt, att Shakspere blifvit stympad och illa uppsatt. Om musiken yttrade N. I. T.: »Den musik af Aug. Söderman, som här och der blifvit inlagd, är utan tvifvel i och för sig tilltalande, men en fråga är väl, om en melodramatisk anstrykning passar för denna i sitt slag ensamma skapelse af tragisk storhet.» Denna anmärkning träffar naturligtvis regissören, icke kompositören, och gäller för öfrigt endast melodramerna, men icke marscherna, hvilka äfven i sceniskt afseende äro fullt lämpliga.

90, se 73.

91. Festpolonäs, partituraf-skrift. — Utom detta orkesterpartitur finnas äfven två särskilda skisser, daterade 1 och 2 maj 1873. Den ståtliga och allbekanta polonäsen skrefs för kröningsbalen 15 maj 1873 och utkom för piano s. å. hos Elkan & Schildknecht.

92, se 31.

93. Vid en flickas graf, Sthlm 5 okt. 1875. — Denna gripande komposition bär det sista af tonsättarens data, och vid den unga flickans graf tyckes han hafva sett sin egen öppnad. Liksom en menniska i dödsminuten säges kunna se sitt lif hastigt passera revy, så har tonsättaren här i sin antagligen sista komposition liksom koncentrerat alla sin stils egenheter, de ihärdiga dubbla orgelpunkterna, de fanfarartade hornsatserna, de käcka vexelnoterna m. m., som, ehuru visst icke af honom uppfunnet, likväl af honom användts på ett så individuelt sätt, att man genast kan säga: »det är Söder-

man!» Stycket är skrifvet till ord af Oscar Wijkander, heter »Englarnas hem» och tager i anspråk ett röstomfång ända från c—a², således nära tre oktaver. Tillegnadt Svenska damqvartetten, Hilda Wideberg, Amy Åberg, Maria Pettersson och Wilhelmina Söderlund, sjöngs det af dem på konserter, såsom 22/9 1878 till förmån för den aflidne tonsättarens familj. Det är tryckt såsom bilaga till Ny Illustrerad Tidning 1875.

94. Ungleiche Theilung, för bariton och obligat cello. Stockholm 9 sept. 1856. — »Stockholm» står verkligen på manuskriptet, men måste vara misskrifning, såvida det datum vi sågo vid orkesterscherzot nr 19 bevisat, att S. redan den 3 sept. var i Leipzig. Manuskriptet bär också tillegnan till F. Grützmacher, den S. svårligen kunnat träffa före sin utrikes resa. Utgifvet blef stycket emellertid först 1872 af Hirsch, och då under titeln »Romance» tillegnadt Fritz Söderman, samt med både tysk och svensk text. I anmälan af en ej annonserad matiné d. 24/4 1864 yttrar N. D. A.: »Ett par vackra baritonromanser af A. Söderman erhöllo ett förhöjdt uttryck genom det originelt tänkta violoncellpartiet, som utgjorde ett obligat ackompagnemang till sångerna, och det hela kunde endast vinna genom hrr Arlbergs och F. Södermans utmärkta föredrag.» Detta syftar utan tvifvel dels på nämda romans, dels på en annan som, likaledes med violoncell, finnes införd i en af Aug. Westrup utgifven samling »Fra nordiske komponister», Kjöbenhavn 1871; denna romans, som börjar med »Tankar på min egen lycka», är melodiös och välgjord, men ej så betydande som den förra.

95. Hymn, kyrkoaria, 15 nov. 1863. — Denna värdiga och välklingande hymn utkom hos Hirsch 1872, tillegnad Fredrika Stenhammar. I skissen är Ernst Wallmarks text (»Fjerran, ack fjerran ofvan stjernor alla») skrifven af dennes egen handstil, och enhvar, som är van att underlägga texter, gissar genast af versens beskaffenhet att denna text måste vara författad efteråt, antagligen på anmodan af tonsättaren, som förut skisserat stycket i Leipzig 19 nov. 56 såsom »Der 226 Psalm für solo, Chor u. Orchester». Utom skissen fins äfven början till ett orkesterpartitur utskrifven.

96. Sorgmarsch Carl XV. Orkesterpartitur i afskrift, äfven clavérskiss. — I ett bref af 15/10 1872 säger J. A. Josephson: »Tack skall du ha för sorgmarschen — den intresserar mig mycket.» Och i en officiell skrifvelse från Upsala universitets rektor d. 21 dec. s. å. aftackas »ledamoten af Musikaliska akademien, hr Direktören och Riddaren J. A. Söderman» högtidligen, för det han stält sin »herrliga sorgmarsch» till förfogande vid universitetets sorgfest. Det vill således synas, som om tonsättaren skrifvit denna marsch enkom med tanke på Upsala, och var det möjligen derföre han kom på den originella idén att inlägga Westermarks melodi »Kung Karl den unga hjelte,» transskriberad i moll. Marschen utkom s. å. för piano hos Elkan & Schildknecht.

97. Qvartett för 4 röster i blyertsanteckning, otydlig. — Menas antagligen den såsom bilaga till Svensk musiktidning n:r 5 detta år intagna kören »Gud bor i ljus», för hvilken hänvisas till sagda nummer.

98. Alhambra, dikt af Qvanten, melodramatiserad. — Dikten bildar inledningen till skaldens cykel »En Alhambrasaga» och utgör en sorgesuck öfver Alhambras bleknade glans. Tonsättningen, en blyertsskiss med instrumentantydningar, är rätt stämningsfull och melodiskt enkel utan detaljerade målningar samt tillhör uppenbart en tidigare period, kanske samtidig med Zohrab.

99. Qvartett för mansröster. — Till de under n:r 16 nämnda qvartettskisserna vidfogas här följande, senare återfunna i två albumböcker. Den ena, en liten »Musikskizzenbuch» med notlinierade griffeltaflor, innehåller en välljudande qvartett »Den röde aftensol går ned» (tydligen tänkt för blandad kör), skrifven med griffel och signerad »Jüterbok 4 febr. 1870.» Den andra, ett tjockt notalbum, innehåller bland en massa blyertsskisser tre mansqvartetter: ett obetydligt skämt, benämdt »Jägarens Ulla»; en vacker »Vårsång», signerad »Stockholm 5 juni 1855»; samt slutligen den kanske populäraste af Södermans samtliga qvartetter, den berömda »Längtan», signerad Stockholm 1 juni 1855 och redan samma år tryckt i A. I. Ståhls valda samling af studentsånger — ett talande bevis på dess hastiga framgång. Sedermera är »Längtan» särskildt utgifven af Elkan & Schildknecht 1879, har ingått i flere samlingar, såsom A. Edgrens Qvartettalbum, D. Hahls Yliopilas Lauluja m. fl., samt lär äfven vara eftertryckt i Tyskland. Sägnen berättar att en vacker afton, då Ludvig Norman och August Söderman promenerade tillsammans något upprymda, lofvade de hvarandra att strax efter hemkomsten skrifva hvar sin komposition. Söderman lär då på stående fot hafva nedskrifvit sin »Längtan»; hvad Norman komponerade, förmäler icke historien.

100, se 11.

101. Morgonen, qvartett för blandade röster, Sthlm jan. 1869. — På baksidan af samma papper är, likaledes med blyerts och med samma datum, antecknad qvartetten »Sverige». Båda beställdes för och trycktes i J. F. Sandbergs »Sångbok för skolor» (1869), och sällan ha väl så musikaliskt konstnärliga körer skrifvits enkom för barnröster. En annan fråga är, om de äro så synnerligen lätta för sådana röster; emellertid tycktes beställaren mycket belåten med dem, såsom framgår af åtskilliga bref. Söderman begärde 25 kr. för båda.

102. Natten, för basstämma med manskör. — Denna sång till dikt af C. har på senare åren ofta framdragits och fins tryckt i Bibliotek för qvartettsångare, likasom äfven 108. Till Strids och 110. Bekransa bålen.

103, se 13.

104. Klaverutdrag till Bellmansmelodier. — Kändt och omtyckt orkesterstycke för sin humoristiskt originella harmonisering. Elk. & S.

105. Der arme Peter. Gohlis 20—22 april 1857. — Detta datum är den ursprungliga skissens», »komponirt für eine Barytonstimme mit Begleitung des Pianoforte», således i början utan orkester; instrumentantydningar ditskrefvos sedermera. Fragment föreligga äfven af orkesterpartitur och en för utgifning afsedd renskrift af klavérutdraget. Detta utkom hos Hirsch 1870, tillegnadt J. A. Josephson. Balladen hör väl icke till Södermans allrabästa, men är dock särdeles vacker och karakteristisk; sista satsen intresserar äfven tekniskt genom en bra funnen kontrapunkt.

106, se 8.

107. Majvisa af Zeipel. — Odaterad blyertsskiss, melodi à la A. F. Lindblad; tryckt af Abr. Lundqvist i 1 häftet af »Album för sång» (1855), sedermera i »Sångprogrammet».

108, 110, se 102.

109. Lejonet vaknar. — Detta drama, en tillfällighetspjes af Hedberg för Karl XII-festen 1868, då statyn aftäcktes, fick mycket stryk af pressen, men musiken berömdes. Emellertid är i den senare icke mycket original. Skissen innehåller en visa för bas, ett allegro med anklanger af Karls fältmarsch (»Marschbussar») och koralen »Vår Gud är oss en väldig borg», ett arrangemang af »Viken tidens», dito af Sinclairsvisan, slutligen en kort polska.

111. Drottning Lovisas sorgmarsch. — I ett brefkoncept till A. Rubenson, dateradt 11 juli 71, heter det: »Detta den enda nya komposition (neml. Lindegrens stråkqvintett), som mig veterligen under vintern blifvit framkrystad inom Sveriges landamären — d. v. s. Norman har gjort en vacker sorgkantat, Hallström har gjort en »Qvarnvarg» och jag har gjort en dålig sorgmarsch — men derför fick jag också Vasaorden — du ser att förtjensten belönas, jag skulle dock hellre varit utan belöning, om jag i stället fått någon förtjenst.» — Ingen undgår sitt öde, och Söderman undgick således icke heller trissan, om hvilken han förut yttrat sig så vanvördigt (se 13). Marschen utkom hos Hirsch s. å. för piano.

112. Kantat vid Wadmans byst, Göteborg, juni 1869. — Obetydligt rutinarbete för manskör med soloqvartett och messing, beställdt af Göta Par Bricole till aftäckningen af Wadmans bröstbild, modellerad af Molin. Stycket, i yttre mening effektfullt, skrefs till Wadmans poem »Skalden», som tonsättaren utbad sig att få behandla fritt.

113. »Litet stycke» för violoncell och piano, Leipzig 15 mars 1857. — Temat är väl funnet, men utarbetningen, att döma af skissen, något oklar och monoton.

114. Marsch för orkester. »Novanka» i skiss. — Marschen syns icke till; Novanka är en liflig mazurka, betecknad med flere numreringar och förmodligen afsedd för mellanaktsmusik.

115. Visa (tryckt). — Hvad katalogen härmed afser, är svårt att veta. Möjligen menas någon af de i Sv. Familjejournalen införda nätta visorna «Afton huru skön» och »Nu klär sig våren igen så grön». Den sista, komp. i Göteborg 1859, utgafs sedan (1884) särskildt af Elk. & Sch. i samma format som den under andra utrikesvistelsen skrifna, förtjusande romansen »Mitt älskade lilla sockerskrin».

116. Tre visor i folkton. — De allbekanta mansqvartetterna, daterade Köpenhamn 18—19 mars 1870 och utgifna af Elk. & Sch. 1872. Manuskriptet upptager äfven en fjerde såsom alternativ till den norska, neml. »Og räven laa under birkerod», daterad 25 mars (icke jemförlig med Kjerulfs komposition). Söderman uppgifver Oriel Afzelius såsom författare till den svenska visans ord, hvilket är beriktigadt i Budkaflen 11 april d. å. af B. Schöldström, som angifver Maria Frykholm såsom författarinna till både ord och melodi. Hvad melodien beträffar, har emellertid Budkaflens ärade meddelare visserligen rätt deruti, att i vittra albumet Rosa (1854) förekommer en tonsättning af Maria Frykholm till denna visa; men hennes melodi har icke ringaste likhet med Södermans, som är en helt annan och säkerligen original.

117. Vallgossen, idyll för sopransolo och manskör, Göteborg 1854. — Saknas.

118. Ouverture till »Skogens son», fragment. — Ofärdig, mest blott melodiskiss, bredt anlagd, troligen från midten af 50-talet.

119, se 34. — Texten till »Zigenaren» lär vara af Jeanette Granberg-Stjernström.

120. Serenad för guitarr. — Ungdomskomposition, rätt melodisk.

121. Munkkör ur Sten Sture. — Helt kort blyertsskiss i Södermans vanliga messart. »Sten Sture den yngre» af L. F. Lindbohm gafs på Stora teatern några gånger i nov. 1865.

122. Sång för en röst, »Thordönen dundra», med antydd orkester. — Blyertsskiss från början af 50-talet, att döma af melodiens likhet dels med tonsättarens egen majvisa (se 107) dels med vanliga vändningar hos Verdi, som 1852—53 först uppsattes i Stockholm.

123. Bön ur Den ondes besegrare. — Bland förteckningar på sina originalkompositioner har Söderman sjelf upptagit »Inlagor i Den ondes besegrare.»

124. Du är min ro. Sång för en röst med piano. — Denna sång har ingenting originelt, är tydligen af tidigt datum samt utmärker sig egentligen genom en fasthållen ackompangemangsfigur à la Mendelssohn.

125. Romans af Heine »Ich hab im Traum geweinet», Leipzig 18 dec. 1856. — 126. Till Lilli, Gohlis 10 juni 1857. — Den förra, tryckt bland »Efterlemnade sånger», är skisserad i sammanhang med »Heidenröslein» och var väl i början afsedd att öka denna samling. Detsamma torde vara fallet med den andra, så vida dermed menas densamma som »Mädchen mit dem rothen Mündchen», en originel bit, hittills otryckt.

127. Jungfrun i det gröna. Sthlm 6 april 1859. — Likaledes tryckt i »Efterlemnade sånger».

128. Romans, Ballade und Lied, 17 nov. 1855. — Skiss fins ej qvar, men antagligen menas de sånger, som utgåfvos 1873 eller 74 af Elk. & Sch. under titel »Tre tyska visor i folkton». Den första »Skönsta ros» klingar visserligen modern, men de andra äro tydligen någorlunda tidiga. N:r 2 är en god ballad i Lindblads stil, »Moder, ack moder, min klagan hör». N:r 3 har samma ord som den sista af Heidenröslein, neml. »Es fiel ein Reif» (En vårnatt föll en frost så kall), och erinrar för öfrigt om Södermans älskliga »Vaggvisa», som är tryckt bland »Efterlemnade sånger» och ej längesedan framdrogs på Filharmoniska sällskapets konsert, och hvars tema man ytterst spårar i en af de allra tidigaste pianokompositionerna under titel »Feuillets d'album n:r 2, Chant varié».

129, 131, se 79. — 130. Sånger för 4 blandade röster. Kan syfta på de af Elk. & Sch. 1869 och 1873(?) utgifna samlingarna »Idyll och epigram» samt »Sex visor i folkton.» Till ingendera finnes skisser qvar. I den senare ha vi redan funnit två stycken ur Marsk Stigs döttrar (se 37). Den förra har utkommit i ny upplaga (1888).

132. O Jesu, meine Wonne, für gemischtem Chor Dresden 18 aug. 1869. — Första skissen återfinnes 17 nov. 1856 bland studierna för Richter. Omarbetadt under ofvanstående datum, inflöt stycket slutligen med latinska ord (O Jesu Christe care) bland de af A. Lundqvist 1872 utgifna Andliga sånger för kör och orgel, hvilka i sin helhet bilda liksom en liten messa. Vi ha nu således uppspårat genealogien till alla dessa Andliga sånger. De öfriga äro nemligen, som vi minnas, hämtade: Kyrie och Osanna ur Marsk Stigs döttrar, Agnus Dei, Domine och Benedictus ur Folkungalek, Virgo gloriosa ur Dagen gryr. — I sammanhang må här rekapituleras genealogien för Södermans stora messa: Förebilderna för Kyrie och Offertorium funno vi i Harald och Anna, för basunsatsen ur offertoriet i St. Winfried och Torkel Knutsson, för mellansatsen i gloria (Cum sancto) i Zigenaren, för Credo i Orleanska jungfrun, hvaremot Sanctus och Benedictus synas vara nykomponerade och Agnus mest utgör en sammanfattning af det föregående. Slutliga skissen till hela den stora messan är, enl. benägen uppgift från Musikaliska konstföreningens sekreterare, d:r V. Svedbom, daterad Stockholm 17 jan. 1875.

Musikbref från England.

Newcastle on Tyne 7:e maj 1889.

I anledning af violinisten Joachims 50-åriga konstnärsjubileum, gafs den 15 april i London en festtillställning i nedra salongen St. James Hall. Vid detta tillfälle emottog hedersgästen en dyrbar gåfva, bestående af en äkta Cremonesare, en så kallad »Red Strad», förfärdigad 1715 af Antonius Stradivarius, och som anses att vara en af de förnämsta denne mästare gjort. Jemte violen medföljde en dyrbar Tourtestråke, och en magnifik violinlåda, hvaruti följande inskription står att läsa: Till Joseph Joachim, i åminnelse af hans första debut som fiolspelare, från hans engelska vänner och beundrare, april 15:e 1889. I violinlådan låg en hvit sidenduk, hvarpå Joachims namn och årtalen 1839—1889 äro broderade i guld och omgifna med en krans af broderade nyponblommor. På dukens andra sida står broderadt: From beneath his hands a crash of mighty sounds rush up, whose music shakes the soul with sweetness».

Den celebre engelske målaren, sir Frederich Leighton, öfverlemnade violen med några väl valda ord, omnämnande, att det var såsom en 7 års gosse Joachim gjorde sin debut i Pest. När Joachim emottog gåfvan, sade han bland annat: I sanning, ni kunde ej på ett bättre sätt hafva visat mig eder vänskap och aktning, än genom denna gåfva. Jag eger redan en »Gul Strad» och en »Brun Strad» och har länge önskat att hafva en »Red Strad». Då jag en gång upphör att spela på konserter, så hoppas jag att min son, som också spelar violin, skall anse denna violin som ett dyrbart arf; »men, tillade Joachim, »så länge som mina krafter medgifva mig att uppfylla min poets dictation: Uphold the dignity of art, så ämnar jag spela på detta in-

strument.» Hedersgåfvan var i sanning storartad. Joachims engelska vänner och beundrare hade betalat 21,000 kronor för violen och 1,000 kronor för stråken.

Konstnärsparet Grieg har uppträdt med stor framgång i London. Jag hade tillfälle att höra dem på några konserter der. Som pianist är Grieg så till vida ej något framstående, men som kompositör och orkesteranförare står han högt. Han har orkestern så fullkomligt under sin kontroll, att det förefaller, som om den vore ett enda stort instrument, hvarpå han frambringar de skäraste tonskiftningar; men så hade Grieg den stora fördelen medan han var i London att anföra Philharmonic Societys orkester, en af de bästa i London. De flesta medlemmarne äro framstående artister, som spela på syperba instrumenter. Till expl: första violinisten, m:r Carrodus, spelar på en dyrbar Stradivarius, som har tillhört Paganini, och för hvilken Carrodus har betalat 12,000 kronor.

Fru Grieg sjunger sin mans sånger på ett så hänförande sätt, att man glömmer att hon ej är ung eller har någon särdeles stor röst eller utmärkt metod. — Grieg och hans fru voro så belåtna med deras London-sejour, att de ämna återvända dit nästa vår.

Jag hade nöjet att vara närvarande vid fru Agathe-Backer-Gröndahls första uppträdande i London den 28 mars på Philharmonic Societys-konserten i St. James Hall. Hon spelade Griegs a molls-konsert magnifikt, och gjorde stor lycka som pianist. Då hon hade slutat att spela konserten, dånade en ihållande applåd genom salongen och hon blef inropad fyra gånger. Grieg anförde orkestern, och sällan har väl hans a-molls-konsert blifvit mera fulländadt utförd. — Jag hade tillfälle att möta några framstående musici på förmiddagen, samma dag som konserten gafs. De hade varit närvarande vid generalrepetitionen och hört fru Gröndahl spela, och voro alldeles förtjusta i den skandinaviska pianospelerskans talang. Alla tidningar lofordade fru Gröndahls pianospel på det amplaste.

Grefvinnan Nilsson-Miranda kommer ej, som aftaldt var, att sjunga på operan i London under säsongen. Det berättas, att vår ryktbara landsmaninna har fått en vurm, neml. att samla solfjädrar från alla verldens kanter, och hon har till och med betalat 9,000 kronor för en enda solfjäder. I denna hennes samling fins den solfjäder, som den olyckliga drottning Marie Antoinette begagnade under de sista dagarne af sin lefnad. En annan solfjäder har tillhört madame Barry o. s. v. Man må väl säga härom, »Tempora mutantur et nos mutamur in illis», om man tänker sig 30 år tillbaka, då »lilla Stina» sprang barfota i Smålandsbackarne och sjöng och spelte på marknaderna för kopparslantar.

Madame Trebelli, som varit länge sjuk, är nu så pass återställd, att hon ämnar ge en konsert i St. James Hall i London nästa månad.

Benno Schönberger, Wl. Pachmann, Sarasate, med flere högt uppburne artister komma att konsertera i London under säsongen.

Under maj, juni och juli komma så kallade Wagner-konserter att ges i London, under Hans Richters anförande. Richter, som vistas i Wien, anses som den förnämste anförare af Wagners musik,

Den italienska operasäsongen i London börjar den 18 maj med Bizets »Pécheurs de Perles». Följande operor komma också att utföras: Faust, Romeo & Julia, Profeten, Hugenotterna, Don Juan, Figaros bröllop, Rigoletto, Trubaduren, Aida, Traviata, Barberaren i Sevilla, Wilhelm Tell, Lucie, Mefistofeles, Lohengrin, Meistersinger och Carmen. Säsongen varar tio veckor; franska, italienska, portugisiska, amerikanska och engelska artister komma att uppträda. Ovanligt nog är skandinavien ej representeradt i denna samling.

Verdis opera Otello kommer nästa månad att gifvas på Lyceum Theatre i London af ett operasällskap från La Scala i Milano; kören och orkestern också från samma opera.

En storartad musikfest kommer att ega rum i Leeds i höst under sir Arthur Sullivans ordförandeskap. Följande musiknummer komma bland annat att utföras: Beethovens 9:de symfonie, Berlioz' Faust, Spohrs symfonie n:o IV »Tonernas makt», Schuberts ess-dursmessa, Brahms Requiem, Sullivans Golden Legend, Mendelssohns Midsommarnattsdröm och Lobgesang, Händels Acis och Galatea. Också följande nya engelska kompositioner, hvartill texten är tagen från den skandinaviska gudasagan, neml. Skandinavian Cantata »Angantyrs svärd» af W. F. Corder och Scandinavian Cantata »Frejas offer» af W. Creser, orgelnist i Leed. Jag måste tillägga, att för närvarande är det på modet att ge skandinaviska namn på operor, kantater m. m., ehuru det fins ingenting i kompositionen, som utvisar att kompositören känner till den nordiska musiken eller våra vackra folkvisor.

Den mest lofvande kompositören i England är för närvarande en Skotte, omkring 22 år, m:r Hamish Mac Cunn, som har skrifvit flera overturer och kantater af musikaliskt värde. Hans kompositioner äro effektfulla, och den skottska nationalmusiken tycks vara den källa, ur hvilken han dricker sin inspiration. Det var m:r August Manns i Crystal Palace, som gjorde Mac Cunn känd som kompositör. Flera af hans arbeten hafva blifvit utförda af Manns ryktbara orkester i London och Skottland. I september månad komma flera af Mac Cunns kompositioner att gifvas i Newcastle Town Hall under kompositörens anförande.

The Newcastle Weekly Chronicle för den 20 april innehåller porträtter af åtskilliga skriftställare i England, hvaribland också en svenska, fröken Hildegard Werner, som under 17 år varit bosatt der.

Messias gafs den 22 april i Newcastle Town Hall, med en kör af 350 personer och en orkester af 50 medlemmar. Messias är det populäraste oratoriet i England och gifves i sin helhet flera gånger om året i hvarje provinsstad, förutom en 20 à 30 gånger i London.

Carl Rosa, den välkände operaentreprenören i England, dog helt hastigt i Paris den 30 april, dit han hade rest för att tillsammans med sin kompanjon, m:r Augustus Harris, engagera artister för Italienska operan i London. Carl Rosa var född i Hamburg den 22 mars 1842 och började sin bana i England som violinist. Han har under flera år haft ett utmärkt operasällskap, som gifvit en mängd operor i provinsstäderna och ibland i London. För närvarande spelar hans operasällskap på Tyne Theatre i Newcastle, hvarvid följande operor ha gifvits: Carmen, Mignon, Bohemian Girl (Zigenerskan) och Meyerbeers Nordstjernan.

H. W.

Musikpressen.

På Abrah. Lundquists förlag har utkommit för piano:

Till minne af H. K. H. Prinsessan Eugenie, Prins Gustafs *Sorgmarsch* (med vignetter af Stockholms slott, Fridhem, Eugeniahemmet och hemmet för ålderstigna blinda). P. 75 öre;

Sorgmarsch af H. K. H. Prins Gustaf, (sig sjelf tillegnad 1850.) Pr. 75 öre.

Meissner, Aug.: *Militär-Svärmeri*, potpourri för orkester, arrangem. Pr. kr. 1,50.

Braga: *La Serenata*, legende valaque, fantasie de salon pour piano par J. Rummel. Pr. 1 kr.

För sång med piano:

Meyer-Helmund, E.: *Solfjäderspråk* (Fächersprache), sjungen på konserter af fröken Sigrid Wolf. Pr. 75 öre.

För sång med guitarrackomp.:

Sånger af Geijer, Hallström, Sätherberg m. fl., arrang. af Magda Kempe. Pris 1 kr.

För flöjt:

Flöjtamatörens konsertalbum, lätta och brillanta kompositioner för en flöjt, arrang. och utgifna af Louis Müller. Häft. 1 och 2 à 1 kr.

På Carl Johnns förlag:

Beyer, Hugo: *Sorgmarsch* vid H. K. H. Prinsessan Eugenies frånfälle, för piano eller orgelharmonium. Pris 75 öre.

På Gehrman & C:is förlag har utkommit:

För Piano-solo:

Halley, T. G .B.: *Titania,* Capricciietto. Pris 1 kr.

Kjellander, Nils, Th.: *Det unga Sverige,* Marsch. Pr. 50 öre.

Deacon, Charles: *Cerise,* Vals. Pr. 1 kr.

Seddon, G. T. H.: *Isabella,* Schottisch. Pr. 50 öre.

Sjöberg, Fr.: *Maria,* Polka-Mazurka, dansad af fru Nadja Franck och herr Rud. Sundgren vid skridskotäflingarna i Stockholm 1889 (med de dansades afbildningar på vignetten.)

Bensow, Oscar: *Förspel till Nero* (komp. för orkester), klaverutdrag. (Med programmatisk förklaring). Pr. 1 kr.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Maj 1. Adam: *Konung för en dag* (Nemea, Zelida: frk. Klemming, fru Edling). — 2. Bizet: *Djamileh;* Méhul: *Josef i Egypten* (Benjamin: frk. Jungstedt). — 3. 6. Boito: *Mefistofeles* (Margareta, Martha, Helena, Pantalis: frk. Ek, fru Strandberg, frkn. Klemming, Jungstedt; Faust, Mefistofeles, Wagner: hrr Strandberg, Nygren, Malmsjö). — 5. Verdi: *Aida* (Amneris, frk. Wolf, 1:a ggn., Aida: frk. Ek.) — 8. 12. Wagner: *Lohengrin* (Ortrud: frk. Nordgren, 1:a ggn; Elsa: frk. Klemming, 12/5 frk. Ek). — 9. Bizet: *Carmen,* Fru Edling, frk. Karlsohn; hrr. Brun, Nygren, Grafström). — 10. Gounod: *Faust,* (Margareta, Siebel: frk. Ek, fru Sterky; Faust, Mefistofeles, Wagner: hrr. Strandberg, Nygren, Grafström). — 13. Rossini: *Wilhelm Tell.* (Tell: hr Behrens, 1:a gästupptr.; Mathilda, Hedvig, Jemmy: frkn. Ek, Jungstedt, Karlsohn; Arnold, Fürst, Melchtal. Gessler, Ruodi, Leuthold, Rudolf: hrr. Strandberg, Strömberg, Sellergren, Nygren, Bröderman, Grafström, Rundberg). — 15. Meyerbeer: *Hugenotterna* (Raoul, Marcel: hrr. Sellman och Behrens, gästsp.)

Svenska teatern. Maj 6, 9. 11. Offenbach: *Mamsell Ettermygg,* opera i 1 akt af Vanloo och Leterrier. (Berthe, Gabrielle: fruar A. Lundberg, Stenfelt; Belphégor, Lucien, Anatole: hrr. Stenfelt, Sandgren, Ekelund).

Vasa-teatern. Maj 1—4. Suppé: *Fatinitza.* — 5. Offenbach: *Riddar Blåskägg* (afskedsföreställning.) — 11, 12. Offenbach: *Fritz och Lisa,* oper. i 1 akt (hr Kloed, frk. A. Pettersson), Costé: *Kolhandlarne.* — 14, 15. Kjellander: *Don Ranudo di Colibrados,* konsertafdeln. (hr Gustaf Carlséns soaréer).

Musikal. Akademien. Maj 4. *Andelig konsert* för välgör. ändam.; bitr. frkn. Riego, Wolf, Piehl, d:r Svedbom, hrr. Lejdström, Aulin, Sjögren samt kör (bl. a. utf. Wennerberg: Trio ur »Stabat mater», outgifven.)

Maria kyrka. Maj 5. *Maria kyrkokörs konsert* för välg. ändam., bitr.: frkn. Riego, O. Kjellberg, hrr. Alb. Lindström m. fl., dirigent: hr Hugo Lindquist (bl. a. utf. Åkerberg: »Kyrie», kör à capella, Reinecke: »Ave Maria», kör).

Katarina kyrka. Maj 11. *Konsert* för välgör. ändam.; bitr.: frkn. Riego, Wellander, Maria kyrkokör m. fl. — 15. Studentkonsert.

Kgl. Operans förnämsta repris-nyhet hittills under denna månad är Rossinis »Wilhelm Tell» med Conrad Behrens i titelrolen. Den först annonserade representationen deraf måste på grund af hr Behrens' opasslighet efter resan inställas. Vid det nämnda första uppträdandet märktes visserligen något spår af förkylningen, men rolen utfördes i det hela med denna manliga kraft, som gör herr B. till en så ädel representant af den schweitziska frihetshjelten, och som i scenen med Jemmy inför Gessler på ett rörande sätt veknar af kärleken till sonen. De olika känslorna i denna scen af kärlek och oro, förfäran och hat mot tyrannen få genom hr Behrens en förträfflig framställning. Herr Behrens blef också varmt hyllad af den nästan fullsatta salongen. Såsom Arnold hade herr Strandberg åter ett tillfälle att glänsa med sin vackra röst, hvilken emellertid i den stora trion och i sammansvärjningsscenen icke gjorde sig gällande med tillbörlig kraft. Så mycket mer intresserade han i duetten med Mathilda, hvilken rol denna qväll gafs med god disposition af fröken Ek. Ny för aftonen såsom Hedvig, Tells hustru, var fröken Jungstedt, hvars vackra stämma tog sig fördelaktigt ut i detta parti. Hennes utseende föreföll emellertid väl ungt för att öfverensstämma med rolens karaktär. Med undantag af några ojemnheter i kör- och solosången, gick operan under herr Nordqvists ledning med säkerhet och schwung; den präktiga ouverturen framkallade, som vanligt, lifligt bifall.

I Boitos »Mefistofeles» ha de manliga hufvudrolerna fått nya bärare i herr. Strandberg och Nygren, den senare gjorde i titelrollen ganska godt intryck, sångpartiet framstod kraftigt och uttrycksfullt, ehuruväl med en viss sträfhet, som, åtminstone ännu, tillhör rösten. Den dramatiska framställningen förtjenar allt erkännande. Såsom Faust utvecklade hr Strandberg här samma goda egenskaper som i Gounods opera: en smältande vacker sång och rätt mycken rörlighet och värme i spelet. Två af våra förnämsta sångerskor utom operan ha der med framgång åter försökt sig i debutroler, fröken Wolf som Amneris i »Aida» och fröken Nordgren, som senast sjöng detta parti, i »Lohengrin» som Ortrud. Fröken Nordgrens stora röst och ståtliga apparation gjorde god verkan i detta parti. Ortruds stumma spel och minspel i första akten är en svår uppgift, som en scenisk nybörjarinna har svårt att fullt gå i land med, bättre lyckades hon i scenen utanför kyrkan med Telramund och med Elsa, der hersklystnaden, ilskan och inställsamheten hos denna det ondas representant i operan framträdde med tillbörlig relief.

Vasateaterns speltermin är slutad och dess direktion har nedlagt spiran. Såsom ofvan synes, har likväl den lilla teaterns portar varit öppnade ett par gånger sedan dess och dervid en mera sällan gifven liten Offenbachiad gått öfver scenen.

Svenska teatern, som sällan under denna termin haft sångpjeser på sitt program och ej lagt an på operettfacket, har dock återupptagit den lilla roliga Offenbachsoperetten »Mamsell Ettermygg», hvilken förut gafs å samma scen i sept. 1882. Om de ofvannämnda konserterna, tillstälda för behjertansvärda ändamål, hafva vi ej utrymme att närmare yttra oss. Då vi nedskrifva detta, förestå i närmaste dagarne två studentkonserter, hvilka säkert komma att gifvas för fullt hus och om hvilka vi först i nästa nummer kunna yttra oss.

Från in- och utlandet.

Kgl. operan. »Hoffmans sagor» kommer, efter hvad nu är bestämdt, att nästk. fredag den 17:de d:s gå öfver scenen. De qvinliga hufvudrollerna i denna fantastiska opera återgifvas af fru Östberg, Hoffmans rol alternativt af hrr Lundmark och Hagman. För öfrigt medverka i operan fru Edling, fröken Jungstedt, hrr Linden, Janzon, Sellergren, Nilsson, Grafström m. fl. Andra aktens ballett, en af Rob. Sjöblom komponerad Mazurka, utföres af 12 personer. Operan är uppsatt med nya kostymer och dekorationer.

Arvid Ödmann lär komma att vid spelterminens slut i första veckorna af juni låta höra sig på vår opera i några af sina förnästa roler.

Alice Barbi, den berömda italienska sångerskan, hvars porträtt och biografi vi infört i föregående nummer, har redan i Köpenhamn afbrutit sin tillämnade skandinaviska konserttur troligen med anledning af det så tidigt inträffade och för konserter ogynsamma sommarvädret här i norden. Meningen lär vara att hon i stället kommer att besöka oss nästa höst.

Fröken Zulamith Wellander förbereder en konsert om lördag d. 18:de i Adolf Fredriks kyrka med biträde af grefvinnan Taube, Ceciliaföreningen m. fl. Af det lofvande programmet må nämnas ett »Ave Maria» af Widor med orgel och harpa, hvilken senare spelas af en dotter till hofkapellmästar Nordqvist; äfven kommer att gifvas en ny trio af signaturen Lago.

Musikaliska akademiens högtidsdag firades d. 14:e d:s och bevistades af så många personer som den stora salen kunde rymma. I den af sekreteraren d:r Svedbom föredragna årsberättelsen egnades några minnesrunor åt de sedan förra årshögtiden aflidna medlemmarne af akademien, af hvilka en särskild uppmärksamhet egnades åt prinsessan Eugenie. Akademiens tillgångar utgöras af öfver 366,000 kr., hvaraf blott en mindre del är för akademien disponibelt. Vid konservatoriet ha tjenstgjort 22 lärare. Direktörsexamen har aflagts af 3, organistexamen af 5 och kyrkosångareexamen af 6 elever. I årsbe-

rättelsen lemnades en framställning af nyare forskningar på den medeltida kyrkosångens område. Högtiden afslutades med utförandet af en del (»Sommaren» och »Hösten») af Haydns oratorium »Årstiderna», utfördt af konservatoriets elever o. a. med ackompagnement af hofkapellet under kapellmäst. Nordquists anförande och med biträde af fru Edling, hrr Lundqvist och Salomon Smith i solopartierna.

Siegfried Salomans komiska opera »Led vid lifvet», hvarom vi förut nämnt, lär man icke hinna uppföra å kgl. operan denna termin men antagligen sker det till hösten. Om hans stora nya opera »Flyktingen från Estrella» under nästa spelår kommer upp på scenen beror af de omständigheter hvarunder operan då befinner sig, hvarom man nu ej har någon visshet.

Lysning till äktenskap är afkunnad mellan vår talangfulla landsmaninna violinvirtuosen *Anna Lang* och Edwyn Wolseley Esq. Brölloppet kommer att ega rum d. 18:e maj i London och lär till följd af dödsfall i fröken Langs familj komma att blifva mycket enkelt.

Sångarfärd af omkring 30 Lundastudenter lär vara påtänkt denna sommar. Några krafter torde tillkomma från annat håll. Färden skulle ställas genom Danmark, der kammarsångaren Simonsen lär ha åtagit sig att garantera för det ekonomiska resultatet, vidare genom Tyskland öfver Berlin med Paris till mål. Tiden för färden lär vara beräknad till en och en half månad.

Finska sångkören M. M. För denna körs pariserfärd har styrelsen föreslagit följande route: Helsingfors—Köpenhamn—London—Paris—Wiesbaden—Mainz—Koblens—Leipzig—Berlin—Hamburg—Lübeck—Helsingfors. Sångarne få härigenom tillfälle att göra en Rehntur. Resan, beräknad att räcka i 40 dagar, anträdes den 11:te juni; på några platser gifvas två konserter.

Newcastle on Tyne. Vår landsmaninna fröken *Hildegard Werner*, som utom verksamheten vid sitt musikinstitut skrifver musikartiklar i 2 engelska tidningar och anses vara den person som i England bäst känner till skandinaviska musikförhållanden, har blifvit invald i direktionen för »The Literary Club», en ära som i hennes egenskap af främling är så mycket större.

Vår musikbilaga II för detta år tillsändes tidningens helårsprenumeranter med nästa eller påföljande nummer.

Dödsfall

Rosa, Carl, (Karl Rose) violinist, direktör för en engelsk ambulatorisk opera, f. den 21 mars 1842 i Hamburg, † den 30 April i Paris. Han hade gjort musikaliska studier vid konservatorierna i Leipzig och Paris, var 1863 konsertmästare i Hamburg, konserterade 1865 i London och i sällskap med sångerskan Euphrosyne Parepa, med hvilken han 1867 blef gift, i Amerika. Hans resa till Paris, der han dog, afsåg uppgörande af artistengagement för italienska operan i London.

Undertecknad meddelar i sommar på **Dalarö** en grundlig kurs i

PIANOSPELNING

äfvensom en kurs i **Botanik** (med exkursioner) åt skolungdom. Närmare upplysningar lemnas å Svensk Musiktidnings Expedition, *Olofsgatan 1,* hos hofmusikhandlaren *Abr. Lundquist,* Malmtorgsgatan samt i bokh. *Göthes bokhandel å Dalarö*; anteckning till kurserna kan ske å dessa ställen. (OBS. Hemarbete med öfverspelning är icke nödvändigt för kursen).

Fr. Joh. Huss.

Till salu i alla boklådor:

Sånglära

för folkskolor och allmänna läroverkens lägre klasser.

Utgifven af

N. Hagström,

lärare i sång o. musik vid Helsingborgs h. allm. läroverk.

Första kursen. *Pris 1 krona.*

Denna sånglära har erhållit de amplaste loford af framstående fackmän både inom och utom landet.

Specialitet.

Violoncell- och Bassträngar

samt utmärkta

Romerska strängar

till Violin.

Zittersträngar.

Emil Fröling,

Norrköping.

RUD. IBACH SOHN,

Kgl. Preussisk Hofpianofortefabrik.

Barmen, Neuerweg 40. (Grundad 1794).

Flyglar och Pianinos

hvarje storlek och utstyrsel. Hålla utmärkt stämning. Solidaste konstruktion, ädel, stor sympatisk ton. Absolut garanti. Kataloger etc. gratis och franco.

Albumblad

5 melodiska tonstycken för Piano (Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale)

af

Adrian Dahl,

finnes att köpa å **Svensk Musiktidnings expedition,** Olofsgatan 1, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona.

Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

Obs. Mycket billigt annonspris i Svensk Musiktidning — **10 öre petitrad** — (rabatt vid förnyelse.)

Eleganta Permar till Svensk Musiktidning säljas till 2 kr. hos *P. Herzog,* Malmskilnadsgatan 54.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

INNEHÅLL: Mathilda Gelhaar (med porträtt). — Teaterfrågan löst. — Om musikanalys af—n. — Aug. Södermans manuskriptsamling af A. L. (forts). — Musikbref från England af H. W. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från In- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser.

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1889.